

HRVATSKI *glasnik*

XXXVI. godina, 21. broj

21. svibnja 2026.

cijena 300 Ft

Odbor za narodnosti u Mađarskoj s ministrom za društvene odnose i kulturu Zoltánom Tarrom 11. svibnja 2026.

XX. Dravsko proljeće

10. i 11. stranica

Hrvatski narodnosni tjedan

12. stranica

Najdražoj mami!

13. stranica

Pčelice

Nedavno smo proslavili Dan hrvatskoga tiska u Mađarskoj i veliku trideset petu obljetnicu Hrvatskoga glasnika, čiji je jedan broj upravo držite u rukama.

Novinari ovoga tjednika, jedinoga tjednika Hrvata u Mađarskoj, objektivno izvještavaju o svim područjima društvenog života. Oni istražuju, pišu svakakve članke, fotografiraju, priređuju intervjue... Kao pčelice odlaze s jednog na drugo mjesto gdje se odvija neki događaj koji je važan za hrvatsku zajednicu. Dok čitate kakav članak ili slušate radijski prilog, vjerojatno će vam u mislima biti oni akteri o kojima se piše i koje možete vidjeti na fotografijama. O nekima se piše puno, a neke se jako puno fotografira. Neće vam pasti na pamet da bez novinara u tom lancu javnih medija ne bi bilo ni krvotoka informacija koje su vam omogućene.

Glavna urednica inicirala je Dan hrvatskoga tiska vođena upravo idejom da treba ukazati na važnost hrvatskog tiska i njegovih aktera, čuvara hrvatske riječi i hrvatskog identiteta.

Lijepo je čuti kad se toga dana izgovaraju govori hvale u čast novinarima (iako katkad te riječi drže vodu dok ne završi govor). Već se u sljedećem trenutku očekuje da taj novinar, tj. slavljениk, posveti pozornost važnosti samog govornika. Da bude gdje pripada – iza, a ne u kadru zbivanja. Pa ćemo vidjeti niz javnih objava prisutnih koji su „nazočili“, a u tim objavama novinar koji je držao predavanje (i koji ima trideset trogodišnje iskustvo) za njih ostane bezimen.

Ipak, ovogodišnji Dan hrvatskoga tiska zaista je slavio novinare. Zaista su u središtu pozornosti bili oni. Bio je to i susret s čitateljima koji su pozorno, kao i ja sama, pratili izlaganja novinara koji čine esenciju Hrvatskoga glasnika već desetljećima. Njih dvoje uz različite su pristupe približili situaciju hrvatskog novinarstva, njegov razvoj od početaka do danas. Što znači biti narodnosni novinar, koji su problemi prisutni, a koje su ljepote poziva? U isto vrijeme činjenično, iskreno, bez rukavica, iz vlastitog iskustva.

Dok je pčelica, bit ćete i vi opskrbljeni. Čuvajte ih.

Kršul

GLASNIKOV TJEDAN

„Tarr je istaknuo da pripadnici narodnosti imaju ista prava kao i Mađari te da su njihovi predstavnici ‘most i veza’ s matičnim državama. ‘Manjina ne može biti pogrdna riječ’, naglasio je Tarr.”

Odbor za narodnosti Mađarskoga parlamenta održao je 11. svibnja svoju prvu sjednicu u parlamentarnom ciklusu 2026. – 2030. Članovi Odbora na temelju članka 44. stavka 2. Zakona o Mađarskom saboru (iz 2012. godine) saslušali su prije imenovanja kandidata za ministra za društvene odnose i kulturu Zoltána Tarra. Odbor je s deset glasova za, bez protivljenja i bez suzdržanih podržao imenovanje Zoltána Tarra za ministra. U Odboru su glasnogovornici s lista državnih samouprava, među njima i hrvatski glasnogovornik.

Kako piše *Telex.hu*, Tarr je sve prisutne predstavnike pozdravio na njihovim jezicima dodavši da će se truditi naučiti još više tih jezika. Istaknuo je kako želi stati na kraj poticanju mržnje koju je, prema njegovim riječima, Fidesz gradio tijekom posljednjih šesnaest godina. Mnogi su bili njegove žrtve, a neki i počinitelji. Smatra da bi među ljudima trebalo postojati suglasje jer ono u osnovi postoji, ali ga je prethodna vlast narušila. Po njemu ključno je pitanje kako spriječiti to da se „politika mržnje i razaranja ponovno domogne vlasti“. Naglasio je da su time uvelike bile pogođene i narodnosti.

Tarr je istaknuo da pripadnici narodnosti imaju ista prava kao i Mađari te da su njihovi predstavnici „most i veza“ s matičnim državama. „Manjina ne može biti pogrdna riječ“, naglasio je Tarr.

Dodao je da ne želi ulaziti u „cirkus“ oko državnih lista nacionalnih manjina, ali je spomenuo izborne prijevare i probleme povezane s izborima koji se tiču narodnosti. Istaknuo je da je Fidesz pokušavao instrumentalizirati i njihove predstavnike. Obećao je da će i to biti istraženo.

Tarr je također obećao da će ukloniti nezakonitosti koje je, kako kaže, prouzročio Fidesz, a koje su bile „na štetu vas i pripadnika vaših narodnosti“. Naglasio je da će raditi u dijalogu s predstavnicima i samoupravama narodnosti te da će vratiti autonomiju njihovim institucijama uz nastavak financiranja.

Najavio je da će 15. svibnja objaviti ime zamjenika državnog tajnika za pitanja narodnosti, čime će se i formalizirati suradnja.

Tarr je rekao da je cilj omogućiti zajednicama da same donose odluke. „Odrasli smo, autonomni smo i imamo integritet. To ćemo poštovati kod svih.“

Predstavnici grčke, armenske i slovenske narodnosti također su istaknuli probleme u dosadašnjem sustavu – uključujući netransparentnost natječaja i pretjeranu birokraciju. Govorili su i o političkom utjecaju na dodjelu sredstava. Tarr je priznao da će reforme biti teške jer su sustavi „okoštali“, ali je obećao da će istražiti sve nepravilnosti iz prošlosti.

Posebno je istaknuo financijske mehanizme te rekao: „Fond ‘Gábor Bethlen’ bit će ispitan unazad pet godina jer se često pokazalo da su sredstva dobivale nepostojeće ili tek osnovane udruge.“ Naglasio je da će ubuduće sve biti transparentno i da „neće biti slučaja bez posljedica“.

Predstavnici Poljaka i Hrvata izrazili su nadu u obnovu odnosa s matičnim državama. Tarr je ocijenio da je pogoršanje odnosa posljedica politike prethodne vlade uključujući pokušaje udaljšavanja od Europske unije. Obećao je jačanje lokalne samouprave i vraćanje autonomije kao ključni cilj.

Branka Pavić Blažetin

HRVATSKI *glasnik*

Čitajte i širite Hrvatski glasnik, tjednik Hrvata u Mađarskoj!

35 GODINA HRVATSKOG GLASNIKA

e-mail: croatica@croatica.hu

hrvatski **glasnik**

TJEDNIK HRVATA
U MAĐARSKOJ

GODINA XI. BROJ 6 8. veljače 2001. CIJENA 40 Ft.

Iz sadržaja

Krijumčarenje ljudi
str. 2-3

Hrvatsko veče u
Kukinju
str. 3

Vedešinski portret
str. 4

Gloriana
str. 6

Za budućnost našega
folklor
str. 7

"Orašje" u poletu
str. 7

Kako prepoznati
biološki uzgojenu
namirnicu?
str. 8

Predaja maturalnih
vrpci u HOŠIG-u
str. 9

Mega-bal Gradišća u
Sambotelu
str. 10

Izvješća i planovi

Prema odluci Predsjedništva, sukladnoj odredbama Statuta, u Budimpešti je 27. siječnja održana sjednica Zemaljskoga vijeća Saveza Hrvata u Mađarskoj. Nakon što je otvorio sjednicu te pozdravio nazočne članove i goste, predsjednik vijeća *Martin Ispanović* predložio je da se unaprijed određeni dnevni red promijeni i da se prvo posluša izvješće o radu našega neprofitnog poduzeća za kulturnu, informativnu i izdavačku djelatnost. O postignutim rezultatima, planovima i otvorenim pitanjima Croatice govorio je njezin ravnatelj *Čaba Horvat*, o čemu ćemo u jednom od narednih brojeva izvještiti i čitatelje Hrvatskoga glasnika.

U glavnim točkama dnevnoga reda sjednice Zemaljskoga vijeća Saveza Hrvata u Mađarskoj

predložena su izvješća o prošlogodišnjem radu i financijskom gospodarenju te planovima za tekuću godinu. U pismenom referatu te usmenoj dopuni, predsjednik Saveza *Joso Ostrogonac* podvukao je proteklu 2000. go-

dinu u znaku milenijskoga jubileja utemeljenja mađarske države i preuzimanja kršćanstva. Hrvati u Mađarskoj aktivno su se uključili u proslavu ovih značajnih obljetnica kao državno-tvorni čimbenici i sudio-

nici višestoljetnih mađarsko-hrvatskih odnosa i veza. Njihovu ulogu visoko je ocijenila i mađarska vlada predavši hrvatskim selima na svečani način milenijsku zastavu.

(Nastavak na 2. str.)

Suvremena hrvatska drama na
pozornici Hrvatskoga kazališta

Gloriana

27. siječnja u pečuškom Hrvatskom kazalištu izvedena je praznična drama suvremenoga hrvatskoga dramskog pisca Borisa Senkera.

(Nastavak na 6. str.)

Veliko šokačko slavlje

Da se naš narod zna i umije veseliti, to odavno znamo. Najbolje nam o tome svjedoče zabave, poznatije kao prela i balovi, koje se održavaju u ovo pokladno vrijeme.

U subotu 3. veljače u Santovu je nastavljena više nego stogodišnja tradicija. Povodom blagdana Svijećnice (2. veljače) ponovo je priređen tradicionalni, šokački Marindanski bal, a prema običaju i ovaj put u suorganizaciji mjesne Hrvatske samouprave i Roditeljske zajednice Hrvatske škole, kojoj je kao i svaki put namijenjen sav prihod od ulaznica i tombola.

Iako ta velika šokačka zabava, koja od svojih početaka ima posebno mjesto u društvenom životu hrvatske (šokačke) zajednice, jer je oduvijek bila slavije hrvatskih tradicija, običaja, nošnje i konačno simbol okupljanja i zajedništva, nikada nije gubila na značaju. Nakon posljednjih desetljeća vratila se opet svojim prvotnim korijenima.

Santovačka Hrvatska samouprava utemeljena sredinom devedesetih istaknula je 2. veljače kao veliku godišnju svečanost i blagdan hrvatske manjine. Iz godine u godinu, Marindanski bal sve uspješnije

okuplja velik broj gostiju, a osobito hrvatsku mladež iz Santova i okolnih naselja.

Čestitajući Maricama, Marijama, Marinima i svima koji na taj dan slave imendan, *Marindan 2001.* prigodnim pozdravnim riječima u ime organizatora otvorio je predsjednik Hrvatske samouprave.

Svojom nazočnošću slavije su uveličali Anka Kujundžić, prvi konzul Republike Hrvatske u Pečuhu, sa svojim suprugom, kao i predstavnici općine Petrijevci, zbračimljenog naselja Hrvatske samouprave Santova koje je predvodio načelnik Ivo Zelić.

Svake godine uvijek su dragi gosti Santovci koji su napustili svoj zavičaj i danas žive diljem Mađarske, a na ovaj dan vraćaju se da zajednički dijele marindansko slavlje. Posljednjih je godina potaknuto i povezivanje s tim zajednicama, osobito u Budimpešti gdje živi i radi puno Santovaca. S obzirom da nisu bili u prilici doći, priredivačima su se pismeno ispričali predsjednica Marija Gregoš i zastupnici Hrvatske samouprave Zugloa srdačnim pozdravom zaželjvi okupljenima da se provedu na pravi santovački, šokački način.

(Nastavak na 2. str.)

KONSTITUIRAJUĆA SJEDNICA MAĐARSKOGA PARLAMENTA

Péter Magyar: „Neću vladati Mađarskom, služiti ću svojoj domovini!”

Premijer Péter Magyar 9. svibnja 2026. održao je govor nakon prisega na konstituirajućoj sjednici novoga saziva parlamenta u zgradi Mađarskog parlamenta. Predsjednika stranke Tisza, koja je pobijedila na izborima, zastupnici su izabrali sa 140 glasova za, 54 protiv i jednim suzdržanim glasom.

U svojem govoru nakon prisega Magyar je naglasio kako će raditi „s vjerom, snagom volje i domoljubljem” kako bi odgovorio na primjere svojih prethodnika poput Lajosa Batthyányja, Imrea Nagya ili Józsefa Antalla. „Čestitost, hrabrost i mudrost – kao premijer s dužnim ću poniznim stavom učiti iz njihova primjera”, rekao je i dodao: „Osjećam i razumijem svoju odgovornost.”

Istaknuo je da premijerska dužnost nosi ogromnu političku i ljudsku odgovornost, ali i povijesni teret da žrtve prethodnika za domovinu ne budu uzaludne. Dodao je da je vidio „kako se premijerska funkcija može pretvoriti iz služenja naciji u služenje vlasti”, kako političari mogu postati taoci vlastitog sustava te kako političke zajednice mogu izgubiti kontakt s građanima od kojih su dobile mandat.

Prema njegovim riječima mađarska povijest upozorenje je svakom premijeru da je moć prolazna, ali posljedice odluka ostaju generacijama. Citirao je i Józsefa Antalla, koji je, kako je rekao, postavio moralni standard služenja: „Služim dok je moja služba korisna, činim to najbolje što mogu, dokle god mogu i dok to mađarski narod traži.” Naglasio je kako ne stoji na čelu vlade zato što je bolji od drugih, nego zato što su milijuni Mađara odlučili da žele promjenu. „Povjerenje koje smo dobili istodobno je čast i teška moralna obveza”, rekao je.

Kako je istaknuo, u povijesti treće mađarske republike bez presedana je snaga kojom su građani podržali promjene na izborima 12. travnja. Rekao je da je rekordna bila i izlaznost te 3 385 000 glasova za promjenu sustava. „Građani su nam dali mandat da zatvorimo desetljeća lutanja”, rekao je Magyar dodajući da ne žele samo promjenu vlade nego i sustava. Naglasio je da „novi početak nema pomirenja bez suočavanja, nema suočavanja bez pravde i nema pravde bez istine”.

Opisao je kao simbolično to što se bivši premijeri „Orbán – Gyurcsány ere” ne nalaze u sabornici. Prema njegovim riječima oni su „politički, moralno i ljudski propali”. Rekao je da je sustav koji su vodili „opljačkao i iscrpio zemlju”, a da su odgovornost izbjegli.

Istaknuo je da je Mađarska danas zemlja s dubokim socijalnim problemima: milijuni ljudi žive u siromaštvu, stotine tisuća starijih ispod minimuma, a stotine tisuća djece u oskudici. Dodao je da zdravstveni sustav ne funkcionira, da su liste čekanja duge, a životni vijek kraći od europskog prosjeka. Naglasio je da je obrazovanje postalo sredstvo reprodukcije društvenih razlika, dok su mnogi građani financijski na rubu egzistencije. Optužio je prethodne vlasti za korupciju i „iznošenje javnog bogatstva” navodeći da je Mađarska postala „najkorumpiranija država EU-a”.

Naveo je da je politički sustav svjesno okretao građane jedne protiv drugih. „Mađarski narod pokazao je da je sposoban za obnovu i istinu”, rekao je. Dodao je da nova vlada mora obnoviti državu „kamen po kamen” uključujući povjerenje i javne usluge. Najavio je

Konstituirajuća sjednica novoga saziva parlamenta

jačanje sustava zaštite djece i reforme ekonomije kako bi rad omogućio dostojan život. Istaknuo je da će Mađarska ponovno postati zemlja u kojoj je javni novac doista javni, a ne privatni. Rekao je da će zemlja ponovno imati ugled u Europi i svijetu te da će ostati čvrsto usidrena u europske saveze.

Njavio je i reviziju ustavnog sustava kako bi se spriječila koncentracija moći te ograničenje broja mandata premijera. Na kraju govora pozvao je na nacionalno jedinstvo i upozorio da „sloboda nosi odgovornost”.

Govor predsjednice Mađarskoga parlamenta Ágnes Forsthofer

Ágnes Forsthofer, novoizabrana predsjednica parlamenta, poručila je da je „ovo povijesna prilika za novi početak mađarske parlamentarne demokracije”. Naglasila je da parlament mora biti dom nacije, a ne stranaka te mjesto služenja, a ne moći. Dodala je da će raditi na tome da se u parlamentu poštuje dijalog, razumijevanje i međusobno poštovanje. Najavila je transparentniji rad parlamenta i veću otvo-

renost prema javnosti i mladima. Istaknula je da će prvi simboličan potez biti ponovno isticanje zastave Europske unije na zgradi parlamenta nakon 12 godina.

Konstituiranje novoga parlamenta

Novi saziv konstituiran je prisegom zastupnika. Time je prestao mandat vlade Fidesz – KDNP koju je od 2022. vodio Viktor Orbán. Zastupnici su prisegnuli pred povijesnim zastavama. Više zastupnika koji pripadaju narodnostima – ali su ujedno članovi stranaka – iskoristilo je svoje pravo da prisegu polože na vlastitom jeziku (na lovarskom, bajaškom, rumunjskom i hrvatskom). Zastupnik stranke Tisza Csaba Lovkó svoju je zakletvu položio na hrvatskom jeziku. Zastupnik Lovkó pomurski je Hrvat podrijetlom iz Sumartona. On je pojedinačni mandat osvojio u trećem izbornom okrugu u Zalskoj

Péter Magyar polaže prisegu

županiji. Lovkó je dobio 55,37 % glasova (30 369) od ukupno 69 407. Velik broj glasova dobio je upravo u selima u kojima žive pomorski Hrvati.

Nakon provjere mandata parlament je jednoglasno potvrdio mandate zastupnika. U 199-članom parlamentu stranka Tisza ima 141 zastupnika, Fidesz 44, KDNP osam, a Mi Hazánk šest zastupnika.

Uz njih svoje stolice u parlamentarnoj potkovi ima i 12 glasnogovornika 12 manjinskih zajednica koje su priznate Ustavom Mađarske i čije su državne samouprave na parlamentarnim izborima 2026. postavile svoju državnu listu. U novom sazivu Mađarskog

parlamenta Hrvatsku državnu samoupravu u narednom će četverogodišnjem razdoblju u svojstvu glasnogovornika predstavljati Ivan Gugan.

Rad parlamenta i odbori

Hrvatski je glasnogovornik u novom sazivu Mađarskoga parlamenta Ivan Gugan.

Na konstituirajućoj sjednici Mađarski parlament usvojio je novu strukturu odbora te je osnovano ukupno 20 stalnih odbora. Većinu odbora vodi vladajuća stranka Tisza, dok ostale vode Fidesz, KDNP i Mi Hazánk. Uz stalne odbore i u ovom sazivu djelovat

će Odbor za narodnosti u Mađarskoj, čiji su članovi glasnogovornici koji predstavljaju nacionalne manjine, njih 12. Manjinski glasnogovornici položili su prisegu pred potpredsjednikom Mađarskog parlamenta Krisztiánom Kőszegijem (Tisza). Prisegu su dali na mađarskom ili na svojem vlastitom jeziku te potpisali prisežne isprave.

Za predsjednika Odbora izabran je nje-mački glasnogovornik Gergely Gallai, a za potpredsjednike bugarski glasnogovornik Szimeon Varga, slovački glasnogovornik Antal Paulik i hrvatski glasnogovornik Ivan Gugan.

Branka Pavić Blažetin

Ivan Gugan preuzeo parlamentarni mandat

U Kupolnoj dvorani Mađarskog parlamenta zastupnici izabrani s državnih lista na parlamentarnim izborima te glasnogovornici nacionalnih manjina 4. svibnja preuzeli su svoje mandate.

Glasnogovornici su 4. svibnja preuzeli svoje mandate

Predsjednik Nacionalnog izbornog povjerenstva (NVB) Róbert Sasvári podsjetio je da su se parlamentarni izbori održali 12. travnja te da je njihov rezultat postao pravomoćan 1. svibnja. Od tog trenutka NVB je u zakon-

skoj obvezi u roku od pet dana uručiti mandate zastupnicima izabranima s državnih lista.

Predsjednik Nacionalnog izbornog ureda Attila Nagy istaknuo je da je u provedbi izbora sudjelovalo više od sto tisuća ljudi te da su izbori provedeni u skladu s međunarodnim standardima uz brzo i učinkovito objavljivanje podataka.

Prema službenim rezultatima stranka Tisza osvojila je 45 mandata, savez Fidesz – KDNP 42, a pokret Naša Domovina (Mi Hazánk) 6 mandata. Dvanaest lista tri-

Ivan Gugan preuzeo je parlamentarni mandat

naest državnih manjinskih samouprava nije ostvarilo zakonom povlaštena mandata. Svaku će listu predstavljati nositelj liste u svojstvu glasnogovornika, predstavnika manjine bez prava glasa. Hrvate u Mađarskoj u svojstvu glasnogovornika predstavljat će Ivan Gugan.

Svečana osnivačka sjednica Mađarskog parlamenta održana je u subotu 9. svibnja s početkom u 10 sati.

Branka Pavić Blažetin

Foto: Gregor Gallai (Facebook) /

MTI – Zoltán Kocsis

BUDIMPEŠTA – U Domu Bugara u Budimpešti 28. travnja održan je sastanak na kojem su se predstavili glasnogovornici koji će sudjelovati u novom parlamentarnom ciklusu te budući predsjednici državnih samouprava. Hrvate su na sastanku predstavljali predsjednik HDS-a Ivan Gugan, budući glasnogovornik Hrvata u Mađarskom parlamentu, i savjetnik predsjednika HDS-a Silvestar Balić.

Susret je bio dobra prilika da novi akteri podijele svoje planove, vizije i glavne smjernice rada za nacionalne zajednice u nadolazećem razdoblju, čime je otvoren prostor za suradnju, razmjenu iskustava i jačanje institucijskog djelovanja.

Dio nazočnih

Biciklijada bačkih Hrvata

U organizaciji Kulturnog centra bačkih Hrvata i Hrvatske samouprave Gare 11. travnja organizirano je biciklističko druženje na ruti Baja – Dolnjak – Baškut – Gara – Riđica (Srbija), ukupno 70 kilometara. Kako je naglasio ravnatelj Kulturnog centra, regionalna biciklijada pokrenuta je prije nekoliko godina jer je skupina bačkih Hrvata bila najzastupljenija na Državnoj biciklijadi CroTour, a pokazala se vrlo uspješnom uz lijep odaziv od samih početaka.

Ove godine biciklijadu su organizirali s Hrvatskom samoupravom Gare, a glavni organizator posjeta Riđici bio je predsjednik Martin Kubatov, koji već dugo njeguje prijateljsku suradnju s predstavnicima i udrugama u obližnjoj Riđici u Srbiji. U organizaciji je pomogla i Hrvatska samouprava Bačko-kiškunske županije i županijska referentica Orsolya Papp, koja je i sama sudjelovala na biciklijadi.

Na stazi na biciklu

Nakon okupljanja prijavljenih polazak je bio ispred Kulturnog centra u Baji, a nakon zaustavljanja na bajskom Dolnjaku prva postaja biciklijade bila je u Gari u Klupskim prostorijama bunjevačkih Hrvata. Ondje su im se priključili i biciklisti iz Santova, Bikića, Čavolja, Kačmara, a bilo ih je i iz Dušnoka, Baškuta, Gare, tako da se može kazati da je pokrivena gotovo cijela regija. Njih trideset, a uz pratnju vozilima ukupno četrdesetak sudionika, nastavilo je prema graničnom prijelazu Đurić – Riđica s dolaskom u prijepodnevnom satima u Riđicu, naselje udaljeno svega dva kilometra od državne granice.

Sudionici biciklijade

Nakon dolaska u Riđicu imali su uistinu sadržajan program, među ostalim posjetili su vrlo lijepo i bogato uređenu Dalmatinsku zavičajnu kuću. Poslije toga razgledali su rimokatoličku, a zatim i pravoslavnu crkvu. Puno toga doznali su povijesti naselja, zanimljivosti iz života naselja i vjerskog života, pa i regije. Zanimljivo je da je riječ o naselju koje su nakon protjerivanja i iseljavanja Nijemaca napučili „kolonisti” iz Dalmacije (Benkovac, Kistanje, Obrovac, Zadar, Šibenik, Knin, Drniš), među njima i skupina Hrvata.

Nakon obilaska naselja druženje je završeno obilnim i bogatim zajedničkim ručkom kod domaćina u podrumu Milanko, a mnoga toga doznali su i od voditelja puta Martina Kubatova, predsjednika Hrvatske samouprave Gare. Uslijedio je povratak istom rutom u Baju.

S. B.

DUŠNOK – Dušnočki KUD „Biser” 25. travnja nastupio je na XLV. Državnom festivalu plesa u svečanom programu Udruge narodne umjetnosti Elemér Múharay. Program je priređen u Sportskoj areni „László Papp” u Budimpešti.

DUŠNOK – Samouprava sela Dušnoka 23. i 24. svibnja priređuje tradicionalne Racke Duhove uz bogate zabavne, kulturne i sportske sadržaje za djecu, mlade i odrasle. U nedjelju 24. svibnja u župnoj crkvi misno slavlje na hrvatskom jeziku s početkom u 15 sati služiti će dušnočki župnik vlč. Sabolč Tomašković. Od 16 do 18 sati slijedi kulturni program dušnočkih kulturnih društava na otvorenom u parku na Bari. Od 20 sati okupljene će zabavljati TS „Danubia” iz Čikuzde (Sükösd) i Krunoslav Kićo Agatić, a od 23 do 2 sata domaći Orkestar „Zabavna industrija”.

DUŠNOK – Blagdan sv. Marka u nedjelju 26. travnja proslavljen je i u dvojezičnoj dušnočkoj župi uz tradicionalni blagoslov mlade pšenice. Već tradicionalno blagoslov pšenice obavljen je u seoskom hataru preko mosta koji vodi u Piskiju. Vjernici su uz molitvu u pratnji zvona te u narodnim nošnjama uz crkvene barjake u procesiji pošli ispred župne crkve i prošli ulicama naselja do polja i mjesta gdje je dušnočki župnik vlč. Sabolč Tomašković blagoslovio pšenicu.

PEČUŠKI KRIZMANICI

U Pečuhu je 11. travnja održana sveta misa uz dodjelu sakramenta svete potvrde djeci koja su pohađala vjeronauk na hrvatskom jeziku u Hrvatskoj školi Miroslava Krležu kod vjeroučiteljice Agnes Tomola. Sakrament svete potvrde dodijelio im je zrenjaninski biskup Mirko Štefković. Na svečanom euharistijskom slavlju koje je na hrvatskom jeziku predvodio mons. Štefković bili su i svećenici Pečuške biskupije – povjerenik Hrvatskog povjerenstva Pečuške biskupije i sigetski župnik Gabrijel Barić i mohački župnik Ladislav Bačmai. Mons. Štefković na početku mise pozdravio je okupljene riječima:

„U radosti uskrsloga Krista danas smo se okupili kako bismo slavili svetu misu i zajedno sudjelovali u lijepom i milosnom slavlju krizme naših mladih.“ Kako je naglasio zrenjaninski biskup, osnaženi darovima Duha Svetoga krizmanici u Pečuhu kreću na put te, osnaženi Duhom Svetim, postaju radosni svjedoci uskrsloga Krista.

Zahvalio je pečuškom biskupu Lászlóu Felföldiju na pozivu i ukazanoj povjerenju te župniku Gabrijelu Bariću na gostoprimitstvu. U svojoj propovijedi istaknuo je snagu Duha Svetoga i poziv na hrabro svjedočenje: „Mi doista ne možemo ne govoriti što vidjesmo i čusmo.“

Krizmanicima, kojih je bilo 25, poručio je: „Krizma nije samo lijep obred nego i dar Duha Svetoga koji vas vodi, jača i nadahnjuje.“ Pozvao ih je da budu hrabri svjedoci vjere u svakodnevnom životu: „Isus ne traži

Fotografija za uspomenu

savršene, nego one koji žele ostati vjerni.“ Zrenjaninskom biskupu darovana je sadnica masline, a krizmanici su primili uspomene na krizmu i krunice, dar Hrvatske samouprave Pečuha. Svetu misu pjevao je

Ženski pjevački zbor „Karašica“ iz Katolja uz orguljašku pratnju Lászlóa Cseha.

Branka Pavić Blažetin

Foto: pecsiegyhazmegye.hu (Ákos Kollár)

Šokačko-švapski bal u Mohaču

Ifjúsági Centrum u Mohaču ponovno je 18. travnja bio ispunjen životom. Može se reći da je tradicionalni šokačko-švapski bal protekao u očekivano sjajnoj, veseloj atmosferi u Mohaču, gradu koji sebe voli nazivati gradom narodnosti. Ova večer uvijek je nešto više od obične zabave. Ovdje zajedno slave svi: Švabe, Šokci, Srbi, Romi i Mađari – prijatelji i obitelji.

KUD „Mohač“

Program je, naravno, počeo nastupom tronačnog KUD-a „Mohač“ koji vodi naš neumorni Šokac Stipan Filaković. I ovoga puta obradovali su svoje mnogobrojne poklonike novom šokačko-švapskom plesnom koreografijom. Brojna publika uživala je u

Stipan Filaković, voditelj KUD-a „Mohač“

programu KUD-a, a potom u plesnoj noći koja je potrajala do zore. Zahvaljujući Orkestru „Unterrock“ odjekivale su švapske melodije, dok je uz Orkestar „Glasovi“ tambura držala ritam.

Branka Pavić Blažetin

Foto: Mohácsi Német Önkormányzat (Facebook)

KUD „Mohač“

PEČUH – U organizaciji Hrvatskog kluba Augusta Šenoa 24. travnja u klubu je održana projekcija filma koji autorski potpisuju László Kovács i Gitta Ágics. Film je nastao na putovanju budimpeštanskih Hrvata Tragovima predaka. Promocija i projekcija filma o podrijetlu Šokaca, Bunjevaca, Bošnjaka i Raca u Mađarskoj zainteresirala je brojnu publiku. U dokumentarcu pratimo skupinu

Hrvata iz Mađarske koji su posjetili drevne gradove, dvorce i franjevačke samostane u Bosni i Hercegovini. Putovanje kroz prostor i povijesno vrijeme. Nakon filma slijedio je razgovor s autorima. Film je nastao suradnjom Hrvatske izvorne plesne skupine iz Budimpešte, Studija Konkam te uz potporu Središnjeg državnog ureda za Hrvate izvan Republike Hrvatske.

OBJAVLJEN „HRVATSKI ISELJENIČKI ZBORNIK“ ZA 2026.

Građa novog Matičina ljetopisa, raspoređena na 404 stranice, govori o rezultatima istraživanja vanjskih migracija i kulturnim postignućima raseljenih hrvatskih građana. Autori, njih ukupno 29, napisali su vrlo pitku priču o odabranim fragmentima globalnog hrvatskog kulturnog zajedništva...

Iz tiska je izišao novi svezak Matičina ljetopisa – „Hrvatski iseljenički zbornik“ za 2026. U šest tematskih cjelina, koje su naslovljene „Znaci vremena“, „Kroatistički obzori“, „Mostovi“, „Povjesnica“, „Znanost“ i „Nove knjige“, donosi 29 raznorodnih bogato ilustriranih autorskih priloga iseljeničke tematike. Iako izrastao na tradiciji najčitanijih preporodnih kalendarskih knjiga, Matičin se ljetopis „Hrvatski iseljenički zbornik“ s internet-skom epohom prometnuo u čitku sintetsku medijsku formu o suvremenom hrvatskom kulturnom zajedništvu na globalnoj razini. Posrijedi je popularno znanstveno ukoričeno djelo u kojem je skupina odabranih kroatista, jezikoslovaca, književnih komparatista te povjesničara umjetnosti, etnologa, povjesničara i sociologa obradila odabrano stvaralaštvo Hrvata izvan RH u prošlosti i sadašnjosti, uključujući recentne međukulturne manifestacije u kojima sudjeluju ljudi hrvatskih korijena u 25 zemalja svijeta. Građa ovogodišnjeg Matičina ljetopisa, raspoređena na 404 stranice, govori o rezultatima znanstvenih istraživanja vanjskih migracija i kulturnim postignućima raseljenih hrvatskih građana od Amerike do Australije i bližeg europskoga susjedstva.

Fragmenti suvremenog iseljeničkog stvaralaštva

Čitajući ovogodišnji Matičin ljetopis, doznat ćete tko je najveći filantrop u Hrvata Južne Amerike ili pak tko je najvještiji hrvatski matematičar koji se bavi razvojem algoritama umjetne inteligencije i aplikacija za primjenu umjetne inteligencije, tko su istaknuti promotori transfera znanja između hrvatskih sveučilišnih institucija i međunarodnih laboratorija od Toronta, Santa Barbare i Cambridgea do Splita, Rijeke i Zagreba, zatim kako našim životima danas dominira slikovni medij. Čitajući Matičin ljetopis, doznat ćete tko je prvi hrvatski umjetnik u Americi čija su dizajnerska rješenja u temeljima hrvatsko-američkih tiskanih medija, a kojemu je pošlo za rukom oblikovati atraktivan vizualni identitet i provesti suvremene težnje prema hrvatskom nacionalnom izričaju, uključujući prerađene narodne motive iz svoje domovine u američko okruženje. Što se sve skriva u baštinskoj riznici Hrvatske bratske zajednice u Pittsburghu i što se trenutačno digitalizira kako bi ta etnomuzikološka i arhivska građa

neprocjenjive kulturne važnosti bila dostupna najširoj javnosti s objiju strana granice? Tko je samozatajni svećenik Nikola (Nicholas) Fabijanić s otoka Krka među osnivačima Hrvatske akademije Amerike, koja desetljećima objavljuje najčitaniji kroatološki godišnjak na engleskome jeziku – „Journal of Croatian Studies“? Koje to utjecajno hrvatsko društvo iz Australije slavi 75. rođendan i s kojim programskim ciljevima nastavlja djelovati u višekulturnom okružju australskoga razvijenog društva? Ekranizacija kriminalističkih romana najprivlačnija je globalnom čitateljstvu i gledateljstvu, Hrvati i u tom žanru imaju u Čileu velikana omiljenih kriminalističkih romana i gledanih serija u hispanističkome svijetu. Kad smo već kod čitanja i pisanja – novi Hrvatski iseljenički zbornik u 71. godištu izlaženja osobito pozornost posvećuje učenju i poučavanju hrvatskoga jezika, povijesti i kulture Z generacije u govoru i pismu. Tu su temu obradila prva pera naše kroatistike, jezikoslovca i inozemne Croatice, pa ćete u zborniku čitati o jezičnim tehnologijama i mrežnim tečajevima našeg materinskoga jezika, o onomastici u Hrvata (i prigodnoj milenijskoj 1100. obljetnici Hrvatskog Kraljevstva) te čestoći upotrebe osobnoga imena Tomislav, efektnim postignućima ulaganja u obrazovanje Središnjeg državnog ureda za Hrvate u inozemstvu, mrežnim igrama za učenje glagoljice na zabavan i interaktivan

način, pothvatima u likovnom stvaralaštvu djece iz višejezičnih sredina i njihovih učiteljica iz Hrvatske nastave u Švicarskoj te zadivljujućim dosezima najdugovječnijeg Matičina akademskog jezičnog programa – Sveučilišne škole hrvatskoga jezika i kulture, čiji su polaznici neupitno doprinijeli afirmaciji hrvatskog jezika i kulture u domicilnim društvima naših iseljenika od Aljaske do Ognjene zemlje preko juga Afrike do Australije i Novoga Zelanda, uključujući zemlje europskoga kontinenta sve od Skandinavije i do bližeg nam susjedstva, gdje pola tisućljeća obitava hrvatska manjina u 12 okolnih europskih zemalja.

Dojmljiv je etnografski zapis o otoku Susku i njegovoj raspršenoj enklavi u New Jerseyju, koja se svakoga ljeta obnavlja u svojoj mediteranskoj kolijevci poštujući s jedne strane starosjedilačko otočko stanovništvo u toj jadranskoj ekološkoj oazi koju danas, s

TRENUTAK ZA PJESMU

Kako se piše točka

*Ako ušna školjka
Udubi mramor,
Zid će prijeći u fragmente;
Kon-kav-no*

*Pusti
Pregrizeni šapat da se odbija,
Skuplja slinu*

*Đlakavi crv
Spojit će nasuprotne točke;
Dijagonala
Koku razumiju samo
Sitni kukci ispod pazuha*

*Pogled-ljepilo-pogled:
Pokušavaš pripitomiti trenutak,
Mažeš Zašto po zraku*

*Htjela bih ti pokazati
Kako se piše točka,
Ali tvoji upitnici
Uvlače se između svakoga retka
Produžuju se u osmice*

Marija Skočibušić

druge strane, naseljavaju i stranci. U okviru biblioteke „Nematerijalna kulturna baština Hrvata u Srbiji“ nedavno je objavljena zanimljiva kulturno-antropološka knjiga „Bunjevačke kraljice: Duhovski običaj bunjevačkih Hrvata“, čija je opširna recenzija tiskana u Matičinu novom ljetopisu kako izvan uskih stručnih krugova nije bilo odveć poznato da se duhovski proljetni ophodi prakticiraju i izvan RH, a posebno da ih prakticiraju i Bunjevci. Zbornik skreće pozornost i na recenatna ekolingvistička istraživanja te sociološke analize revitalizacije identiteta moliških i moravskih Hrvata prema terenskim uvidima stručnjaka mlađeg naraštaja iz Italije i Češke uz angažman znanstvenika iz matične zemlje. Šezdeseta je obljetnica Dušobrižništva za Hrvate u inozemstvu u Matičinu godišnjaku prigoda za opširan zapis i zahvalu duhovnim i kulturnim prinosima naših svećenika, časnih sestara i pastoralnih djelatnika životu vjernika u domicilnim destinacijama višemi-ljunske hrvatske dijaspore.

Transfer znanja i održivi povratak

Sažeto, uz recenatno inozemno kulturno stvaralaštvo ljudi hrvatskih korijena i transfer znanja dijaspora – domovina, središnja je tema novog Matičina ljetopisa održivi povratak iseljeničtva, pa su studiozno obrađene „Mjere za useljavanje, integraciju i zapošljavanje hrvatskih iseljenika i potomaka hrvatskih iseljenika iz Južne Amerike“ te povratnička razmišljanja mlađe hrvatske zajednice iz njemačke savezne pokrajine Bavorske, u kojoj trenutačno živi više od 130 000 naših ljudi. Izdvojene migrantske zajednice iz zemalja Južne Amerike i Bavorske neupitno pridonose matičnoj zemlji u pogledu iseljeničkih doznaka, prenošenja znanja, promicanja međunarodnoga utjecaja, privlačenja investicija, a atraktivne su i kao izvor demografskoga potencijala. Potvrda posljednjega u kontekstu Hrvata zemalja Južne Amerike i Bavorske (odnosno Njemačke) njihov je dobn sastav – koji je znatno mlađi i povoljniji od dobnoga sastava stanovništva Hrvatske. Hrvati u zemljama Južne Amerike stoga za Lijepu Našu imaju višestruku važnost jer kulturno, gospodarski i politički djeluju kao most između domovine i svijeta, afirmirajući se kao bitan čimbenik u oblikovanju transnacionalne hrvatske stvarnosti. Rezultati istraživanja stručnjaka iz Instituta za istraživanje migracija te s Fakulteta hrvatskih studija i njihovih partnera pokazuju snažan interes našijenaca za preseljenjem i radom u Hrvatskoj, osobito među mlađom visokoobrazovanom populacijom. Istraživači uočavaju kako se doprinos useljenika iz Južne Amerike ogleda u višekulturnom kapitalu jer potomci Hrvata donose

poznavanje latinoameričkih kultura španjolskog i portugalskog govornog područja, ekonomskih i društvenih praksi s tih udaljenih meridijana – što bi Hrvatskoj moglo pomoći u otvaranju prema razvijenim izvan-europskim tržištima. Useljavanje potomaka iz zemalja Južne Amerike, čija se brojnost procjenjuje na oko pola milijuna, jedan je od prioriteta i Nacionalne razvojne strategije RH do 2030. godine, koja povratništvo iz dijaspore ubraja među bitne mjere demografske obnove i razvoja Lijepa Naše.

Autorski tim HIZ-a 2026.

Zaključno, objavljene radove u novom sve-sku Matičina ljetopisa potpisuju stručnjaci među kojima su Jasna Čapo, Tatjana Mihalić, Marina Perić Kaselj, Natasha Kathleen Ružić, Jasenka Ferber Bogdan, Sanja Žaja Vrbica, Monika Balija, Tamara Bodor te povjesničari, etnolozi i komunikolozi Ivan Tepeš, Wolfy Krašić, Ivan Hrštić, Božo Skoko, Stan Granic, zatim kroatisti Milan Bošnjak, Vedran Iskra, Domagoj Vidović, Josip Mihaljević, hispanistice Željka Lovrenčić i Marta Tomić, anglisti Walter Vori Lalich, Ivana Bašić i Darko Perić, germanisti Manuela Obad, Sara Marđetko, demografi Marijana Komljenović te pouzdani stalni suradnici kao što su nagrađivana znanstvena novinarka Tanja Rudež, Dubrav-

Promocija Hrvatskog iseljeničkog zbornika održana je točno na rođendan svojega nakladnika – 12. veljače 2026. u sklopu Svečane akademije u povodu 75. obljetnice utemeljenja Hrvatske matice iseljenika.

Prelistajte elektroničko izdanje Hrvatskog iseljeničkog zbornika 2026. na ovoj poveznici:

<https://hit.repozitorij.ffzg.unizg.hr/object/hit:407>

ko Barač, Đuro Vidmarović, Marijeta Rajković Iveta, Lada Kanajet Šimić, Snježana Radoš te Vesna Kukavica, koja i uređuje tu popularnu serijsku publikaciju o suvremenoj mobilnosti u Hrvata. I na kraju, naslovnica Matičina ljetopisa krasi hrvatska kruna, eksponat iz sredine 14. stoljeća s aktualne monumentalne izložbe u Galeriji Klovičevi dvori priređene u povodu 1100 godina Hrvatskoga Kraljevstva.

Iz povijesti Matičina godišnjaka

Serijska publikacija „Iseljenički kalendar“ (danas „Hrvatski iseljenički zbornik“) pokrenuta je prije 71 godinu, točnije 1955. Hrvatski iseljenički zbornik uobičajeno donosi tridesetak priloga godišnje. Moderne su migracije prepoznate kao izazovna i ekonomska i kulturna kategorija – što je vidljivo prema citiranosti članaka mreže od tristotinjak suradnika te serijske publikacije koja je u digitalnom repozitoriju dosegla više od 35 000 stranica.

Matičin godišnjak obiluje svježim autor-skim viđenjima istaknutih domaćih i stranih publicista, snažnim umjetničkim i znanstvenim osobnostima, ali i otkrićima jedinstvenih sudbina malih običnih pečalbara. Matičin godišnjak podjednako ažurno prati one ljude koji su putovanje odabrali kao stil života, migrante raznih provenijencija na globalnim tržištima rada pa sve do naraštaja hrvatskih potomaka koji su se afirmirali u kulturama od Aljaske do Ognjene zemlje, juga Afrike, Australije i Novoga Zelanda kao i onih koji su svoj novi dom našli širom europskoga kontinenta. Hrvatski iseljenički zbornik njeguje potpunu tematsku i disciplinarnu otvorenost suvremenoga doba, u kojemu je svaki 35. stanovnik Zemlje međunarodni migrant.

Snježana Radoš • Foto: Naslovnica HIZ-a 2026., eksponat iz Galerije Klovičevi dvori (HINA, ustupljena fotografija)

Bogatstvo...

FOTO: GABRIELLA HORVÁTH, IZVOR: STEVE GEOSITS (FACEBOOK)

Jurmeštovi – Nova godina, 1. siječnja 1941. Stoje: Rose Yurasits, István Horváth, Mary Yurasits, Janka Németh, Gabriella Horváth, Anna Yurasits.
Naprijed: Rosa Filipovits, Vincet Horváth, Anna Németh (časna sestra)

JUBILARNO XX. DRAVSKO PROLJEĆE

U organizaciji Mjesne samouprave Starina te uz potporu Hrvatske samouprave Starina i pokroviteljstvo glasnogovornika Hrvata u Mađarskom parlamentu Joze Solge i parlamentarnog zastupnika Csabe Nagya u Starinu je 11. travnja održano jubilarno XX. Dravsko proljeće. Tradicionalna je to manifestacija koja je još jedanput potvrdila snažnu povezanost podravskih Hrvata iz Mađarske s Općinom Sopje, s kojom od samih početaka zajedno organiziraju tu priredbu – jedne godine u Starinu, druge u Sopju.

Dan je počeo nadmetanjem prijateljskih nogometnih ekipa. Na turniru su sudjelovale četiri ekipe: ekipa veterana iz Martinaca, ekipa Starina, ekipa Sopja i ekipa Šarovke. Na prostoru oko nogometnog terena postavljeni su šatori te su ekipe kuhara i prijatelja s obiju strana Drave u kotličima spremale svoje kulinarske specijalitete od mesa divljači ili drugih vrsta mesa. Članovi gastro skupine Zajednice Mađara Grubišnog Polja dali su svoj doprinos u gastronomskom dijelu manifestacije prezentirajući tradicionalna jela.

Sveta misa na hrvatskom jeziku služena je u starinskoj crkvi, a pjevale su je članice KUD-a „Podravina” iz Barče. Svetu misu predvodio je župnik iz Sopja. Nakon svete mise slijedio je mimohod folklorša

središtem sela. Na otvorenoj pozornici u središtu odvijao se kulturni program. Uz nastup KUD-a „Podravina” iz Barče, KUD-a „Tanac” iz Pečuha, Orkestra „Misija”, Mješovitog pjevačkog zbora Hrvata grada Harkanja te plesne skupine učenika Osnovne škole Starin i polaznika Umjetničke škole „Baranja” nastupili su i tamburaši iz Sopja te članovi folklorne skupine Zajednice Mađara grada Bjelovara.

Publika nije štedjela dlanove – snažan i dugotrajan pljesak pratio je svaku izvedbu, a zadovoljstvo i ponos bili su vidljivi na licima izvođača. Ova manifestacija još je jedanput pokazala kako tradicija ne poznaje granice, nego povezuje ljude, čuva identitet i prenosi vrijednosti s generacije na generaciju.

Večer je bila u znaku zajedničke večere i glazbenog programa, dok je završnica događanja bila u znaku zabave uz nastup Po-dravka Banda.

Dravsko proljeće u Starinu i ove godine potvrdilo je svoj status jed-ne od najvažnijih lokalnih manifestacija koja njeguje tradiciju i za-jedništvo te nudi sadržaj za sve uzraste.

Načelnica Starina Dorisz Dudás Szarka rekla je za Hrvatski glasnik: „Ovo događanje bilo nam je iznimno važno jer upravo na taj na-čin najbolje možemo očuvati i dodatno ojačati dobre odnose s našim hrvatskim prijateljima. Da bi se ova manifestacija uspješno ostvarila, velik doprinos dalo je zajedništvo naše lokalne zajedni-ce.“ Posebno je zahvalila djelatnicima Mjesne samouprave Starina, zastupnicima mjesne samouprave, zaposlenicima Osnovne škole Drávasztára, mještanima i volonterima, starinskoj nogometnoj

ekipi i kuharskim ekipama te Lovačkom društvu Starina na pomo-ći u ostvarenju programa. Svojim zalaganjem uspjehu dana pridoni-jela je i Hrvatska samouprava Starina na čelu s predsjednikom Józsefom Perjássem.

Danu su nazočili i političari: uz spomenute i generalni konzul Dra-go Horvat, predsjednik HDS-a Ivan Gugan, načelnik Sopja Berislav Androš i drugi.

Branka Pavić Blažetin • Foto: BPB i Gyula Kecskés

Hrvatski narodnosni tjedan u Vančaškom vrtiću u Baji

U vančaškom vrtiću u Ulici Templom u Baji od 13. do 17. travnja održan je tradicionalni Hrvatski tjedan.

U kolu

Prvog dana, u ponedjeljak, djeca su pogledala izložbu o bunjevačkim narodnosnim nošnjama, ponjavama, starim uporabnim predmetima. Izložbu su priredile odgajateljice iz vrtića Templom.

Drugoga dana, u utorak, djeca su po skupinama pekla santovačke pakaraje i bunjevačku šeširicu.

U narodnoj nošnji

Trećega dana, u srijedu, polaznici predškolskoga odgoja posjetili su narodnosnu izložbu u Muzeju „István Türr” u Baji. Upoznali su bunjevačku narodnu nošnju i to kako su se mladi vjenčali nekada. Imali su priliku razgledati stare alate i pribore koje su ljudi nekada upotrebljavali.

Četvrtoga dana, u četvrtak, odgajateljice su predstavile priču „Tri praseta i vuk”

na hrvatskom i mađarskom jeziku. Priču je ispričala voditeljica vrtića, odgajateljica Mica Gugan Pál.

Kolačići

Posljednjeg dana, u petak, pozvali su Orkestar „Bačka”, čiji su članovi predstavili narodna glazbala, tamburu, tamburicu i kontrabas. Na početku programa odgajateljice su otpjevale bunjevačku himnu.

Tijekom programa djeca su mogla upoznati kako su se spremale Bunjevke kada bi išle nedjeljom u crkvu, a odijevanje je priredila Anita Ševarac.

Na završetku prijepodneva djeca su radosno zaigrala kolo i Hopa-cupa te druge narodne igre i plesove, a imala su i mogućnost sama isprobati svirati tamburu i tamburicu.

Upoznavanje s tamburom

Tijekom cijeloga tjedna djeca su po skupinama u radionicama od papira pravila narodnosne nošnje i ponjave, torbu, šule i dr.

Upoznavanje s tkaninom

Tjedan je bio vrlo uspješan. Djeca su upoznala narodnosne običaje i tradiciju. Rado su igrala i plesala te primila nove spoznaje o hrvatskom bunjevačkom narodnosnom životu i svijetu.

Tjedan je organizirala odgajateljica Danica Pein, koja nam je i poslala ovo izvješće o događanjima u vančaškom vrtiću.

H. G. / Danica Pein
Foto: Vančaški vrtić

Mala stranica

NAJDRAŽOJ MAMI!

Majčin dan, koji se u Mađarskoj slavi prve svibanjske nedjelje, jedan je od najljepših dana u godini – i za mame i za djecu koja slave svoje majke. Posebice taj dan na poseban način znaju slaviti najmlađi polaznici vrtića i nižih razreda osnovne škole. Oni sa svojim odgajateljicama i učiteljicama danima prije crtaju, lijepe, rišu i pišu poklone za svoje mame, a često i za bake. Pripremaju male programe iznenađenja s recitacijama, pjesmicama i plesom.

Sve to uz pomoć svojih odgajateljica i učiteljica s puno truda i veselja. Tako je u svakom vrtiću i školi, a tako je bilo i u skupini Tulipani koja djeluje u Hrvatskom vrtiću, osnovnoj školi i gimnaziji u Pečuhu. Intimna je to svečanost na koju se pozivaju mame i bake, pa sam zamolila jednu od njih, mamu Anitu, da mi uslika tu veselu i dragu ekipu te spretne male ruke i lica koja su izmamila osmijeh, ali i suze sreće u majčinim očima toga dana.

Branka Pavić Blažetin
Foto: Anita Mandić

BUDIMPEŠTA – U sklopu posjeta Budimpešti 6. svibnja 2026. učenike i učiteljice Osnovne škole Suhopolje iz Virovitičko-podravске županije, na čelu s prof. Ivančicom Fett-Škvarić, u Veleposlanstvu Republike Hrvatske u Mađarskoj primio je veleposlanik dr. sc. Mladen Andrić sa suradnicima predstavivši diplomatske i druge aktivnosti VRH-a.

Istoga dana učenici su posjetili Neprofitno poduzeće „Croatica“, gdje im je ravnateljica Croatice Timea Šakan-Škrlin predstavila poduzeće te pokazala kratki promotivni film, dok im je glavna urednica Hrvatskog glasnika Branka Pavić Blažetin predstavila tjednik Hrvata u Mađarskoj – Hrvatski glasnik.

Na izložbi

Radionice imaju snagu zajedništva

U integriranom središtu za usluge građana u Mlinarcima od početka studenoga do kraja travnja organiziraju se radionice ručnih radova s temom hrvatskog pomorskog nasljeđa. Voditeljica je radionica Marija Cziczeli Cseke, koja za razne blagdane i običaje od radionice do radionice izabire prigodne teme. Na radionicama izrađene su maske za fašnik, cimeri za proljetne blagdane, tradicionalne pisanice, a tijekom cijele godine glavni je motiv pomurska kajkavska ruža, tj. motiv pomurske narodne nošnje. Od radova je uređena izložba koju rado posjećuju mještani i drugi.

Prije nekoliko godina u Mlinarcima su počele radionice njegovanja hrvatskih tradicija koje vodi čuvarica hrvatske pomorske baštine Marija Cziczeli Cseke. Inicijativi su se vrlo radovali i vijećnici mjesne hrvatske samouprave i članovi civilnih udruga, pa su na razne načine pomagali u djelovanju radionica i uključivali se u njih.

„I nekada su žene tijekom zime, kada nije bilo posla u vrtovima i na poljima, radile razne ručne radove, šivale, našivale, pravile papirne ukrase za svadbe. Okupile bi se kod *pajdašica*, jedan put kod jedne, drugi put kod druge, i pravile lijepe predmete te usput razgovarale i pjevale. To je na selu i danas tako. Naše žene su vrijedne, još obrađuju svoje vrtove, cvjetnjake, pa za ručni rad imaju vremena kada više tamo nema posla. Zbog toga smo i mi organizirali radionice u tom razdoblju”, rekla je voditeljica Marija.

Žene su tijekom mjeseci izrađivale prigodne ukrase, ali među polaznicima najomiljenija je bila izrada motiva kajkavske ruže na raznim predmetima. Prvo su na tkaninu šivale „kajkavsku ružu”, pravile manje stolnjake, podmetače, oznake za knjige i privjeske kako bi to mogle pokloniti nekome za blagdane. Za Uskrs su izradile papir-

Članice radionice s gotovim šalicama

nate ukrase i cvijeće od krep-papira i time ukрасile svoje domove. Isto tako izrađivale su pisanice na tradicionalan i na moderan način. Neke su na pisanicu šarale i kajkavsku ružu, pravile su i tradicionalne kolače, a na posljednjoj radionici kajkavskoj ruži dali su moderno ruho – šarali su je na tanjure i šalice. Od radova je uređena izložba jer bi

članice radionice voljele da i druge žene zavole te aktivnosti jer one njeguju hrvatske kulturne vrijednosti. Radionice imaju snagu zajedništva, razvijaju osjećaj hrvatskog identiteta, a nastaju i vrlo lijepa djela koja će nekoga obradovati.

Beta

Foto: Marija Cziczeli Cseke

SERDAHEL – Načelnik Serdahela Stjepan Mihović u ime Mjesne samouprave pozvao je poduzetnike i civile na druženje kako bi im zahvalio na dobrovoljnom radu u cilju razvoja naselja. Na susretu poduzetnika okupljene su zabavljali članovi mjesne Kulturne udruge „Mura” s kajkavskim šaljivim igrokazom, a nakon toga uz večeru se razgovaralo te zabavljalo uz glazbu benda „Micsoda zenekar”.

SUMARTON – Kulturno-umjetničko društvo „Sumarton” i Hrvatsko kulturno-umjetničko društvo „Pomurje” iz Lendave već više od dva desetljeća surađuju i međusobno se podržavaju. Lendavska udruga više je puta gostovala na kulturnim programima u Sumartonu, a ovaj put sumartonska udruga bila je sudionica Međimorskog folklornog festivala u Lendavi. Hrvati koji žive u slovenskome gradu vuku korijene iz Međimurja kao i pomurski Hrvati. Kultura, jezik, običaji vrlo su im slični, što je i predstavljeno na Međimorskom folklornom festivalu u Lendavi krajem travnja. Sumartonski plesači pod vodstvom Gordane Gujaš predstavili su pomurske i međimurske plesove i tako doprinijeli očuvanju i promociji kulturne baštine žitelja uz rijeku Muru.

PODRAVSKE SESVETE – U Podravskim Sesvetama 11. travnja svečano je otvorena 13. međunarodna izložba i radionica pisanica pod nazivom „Pisanica – uspomena i prijateljstva”. Jedinstvena je to manifestacija koja iz godine u godinu okuplja čuvarice tradicije i majstore ukrašavanja uskrasnih jaja. Ovogodišnje izdanje dodatno je potvrdilo svoj međunarodni karakter dolaskom umjetnika iz Mađarske i Austrije koji su s domaćim sudionicima predstavili bogatstvo tehnika i stilova. Posjetitelji su tako imali priliku upoznati različite pristupe – od tradicionalnog ukrašavanja voskom i tehnike struganja do suvremenih umjetničkih interpretacija pisanica. Pisanice su tako predstavili Eleonóra Kiš iz Unde te Attila Horváth iz Hrvatskog Židana sa suprugom.

Prijavite se i budite dio jedinstvenih Matičinih programa

Hrvatska matica iseljenika i u ovoj godini nastavlja s organizacijom svojih programa, ujedno nudeći i nekoliko novih. Donosimo detaljan vodič za najvažnije projekte u 2026. godini kako biste na vrijeme osigurali svoje mjesto

SEMINAR STVARANJE KAZALIŠTA namijenjen je, uz profesionalno mentorsko vodstvo, amaterima i voditeljima kazališnih (dramskih) grupa koje djeluju izvan Hrvatske. Održat će se u Gučkoj Gori (BiH) od 8. do 14. lipnja 2026., a zamišljen je kao sedmodnevna radionica za sve koji žele proširiti i obogatiti svoje kazališno znanje. Prijave traju do 30. travnja 2026., a više informacija dostupno je putem e-maila: danijela.primorac@matis.hr

SVEUČILIŠNA ŠKOLA HRVATSKOGA JEZIKA I KULTURE održat će se od 23. lipnja do 17. srpnja 2026. u Zagrebu, a sastoji se od intenzivnog akademskog jezičnog programa i programa kulture. Namijenjena je učenju hrvatskoga jezika neizvornih govornika (17+), ali i učiteljima koji se bave područjem ovladavanja inojezičnoga hrvatskog jezika. Prijave na e-mail: lada.kanajet@matis.hr

LIKOVNA KOLONIJA "FERDO KOVAČ" održava se u razdoblju od 15. do 19. lipnja 2026. u Jasenici na Bezdanu (Mostar). Riječ je o četverodnevnom programu za djecu srednjoškolske dobi, koji uključuje obilazak Rodoča, Mostara i Međugorja, kao i izložbu nastalih likovnih radova. Prijaviti se možete do 15. svibnja ili do popunjenja mjesta. Više informacija na e-mail: danijela.primorac@matis.hr

REVIJA TRADICIJSKE ODJEĆE I IZBOR ZA NAJLJEPŠU HRVATICU U NARODNOJ NOŠNJI IZVAN REPUBLIKE HRVATSKE održava se više od deset godina u Tomislavgradu. Završnom izboru prethodi višednevna turneja natjecateljica po Hrvatskoj, a sudionicama je to nezaboravno iskustvo jer mnoge od njih tada prvi put posjete domovinu svojih predaka te tijekom programa steknu prijateljstva koja traju i danas. Program će se održati od 6. do 12. srpnja 2026. u Biogradu na Moru i Tomislavgradu, a prijave su otvorene putem e-maila: anita.bracic@matis.hr

SPORTSKI KAMP novi je program namijenjen mladima od 14 do 18 godina iz hrvatskog iseljeničtva, osmišljen s ciljem jačanja sportskog duha, međusobnog povezivanja te učvršćivanja veza s domovinom uz zajedničko sportsko i edukativno iskustvo. Održat će se od 11. do 19. srpnja 2026. u Prelogu, a prijave uz popunjavanje obrasca primaju se do 1. lipnja 2026. na e-mail: sara.mardetko@matis.hr

KULTURNO-VJERSKA BAŠTINA HRVATA U BOSNI I HERCEGOVINI organizira se kako bi povezala Hrvate u BiH s Hrvatima u Hrvatskoj i drugim zemljama. Cilj događaja je upoznavanje zajedničke kulture i tradicije te jačanje kulturnih, obrazovnih i društvenih veza, uz potporu Hrvatima u BiH u očuvanju njihova nacionalnog, vjerskog i kulturnog identiteta. Grad Stolac ovogodišnji je domaćin programa koji će se održati tijekom srpnja.

ECO HERITAGE TASK FORCE volonterski je program namijenjen mladima od 18 do 35 godina hrvatskoga podrijetla iz cijeloga svijeta koji uz eko-akcije, jezične, kulturne i kulinarne radionice upoznaju te pomažu očuvati hrvatsku prirodnu i kulturnu baštinu. Program će se održati od 3. do 16. kolovoza 2026. u Gospiću. Prijave traju do 15. lipnja 2026. ili do popunjenja predviđenog broja polaznika, a sve informacije dostupne su putem e-maila: sara.mardetko@matis.hr

MALA ŠKOLA HRVATSKOGA JEZIKA I KULTURE naš je tradicionalni program koji se održava od 1993. godine, a namijenjen je djeci od 9 do 14 godina. Program se sastoji od jezičnih i kreativnih radionica te rekreativnih i zabavnih sadržaja, uz puno veselja i radosnih trenutaka u sigurnom okolišu pod nadzorom iskusnih voditelja. Planirani datum održavanja je od 20. do 31. srpnja 2026. godine u Novom Vinodolskom. Prijave na e-mail: lada.kanajet@matis.hr

Ljetna i Zimska škola hrvatskoga folkloru već više od 30 godina pridonose očuvanju kulturnog i nacionalnog identiteta Hrvata u iseljeničtvu te jačanju njihove povezanosti s domovinom uz učenje tradicijskih plesova, pjesama i običaja. Programi okupljaju članove folklornih skupina iz Hrvatske i hrvatskih zajednica diljem svijeta. **LJETNA ŠKOLA HRVATSKOGA FOLKLORA** održat će se od 3. do 14. kolovoza 2026. u Zadru, a prijave počinju u travnju. Dodatne informacije dostupne su na e-mailu: lucija.starcevic@matis.hr

FILMSKA RADIONICA održava se u sklopu manifestacije Dani hrvatskog filma "Ivo Gregurević" od 27. kolovoza do 4. rujna 2026. u Orašju. Cilj radionice je polaznicima približiti proces nastajanja filma – od osmišljavanja ideje i rada na scenariju do snimanja, montaže i ekranizacije materijala. Prijave traju do 15. srpnja 2026., a više informacija o projektu i uvjetima prijave dostupno je putem e-maila: daniijela.primorac@matis.hr

Preuzeto: Hrvatska matica iseljenika

MATICA OŽUJAK 2026.

51